

Nom de l'assignatura i Codi	TÈCNiques EN GEOGRAFIA; 28154
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, assignatura anual
Horari de docència	Dll i Dx, 13-14:30h; Dll 12-13h.
Crèdits i Crèdits ECTS	Crèdits ECTS: 10
Tipus d'assignatura	Troncal
Professorat de l'assignatura	Nom del professor: Joan Nunes
	Despatx: B7-1128
	Correu electrònic: jnunes@uab.es
	Horari tutories: Dll i Dx de 9:00 a 11:00

Objectius

Ofereix una introducció bàsica a l'anàlisi geogràfica, entesa com el conjunt de tasques habituals i necessàries en el treball ordinari del geògraf per a descriure i analitzar els fenòmens territorials.

L'assignatura segueix una aproximació integrada per a la formació en les tècniques i instruments actuals d'anàlisi geogràfica. Una aproximació basada en la resolució de tasques o problemes, aplicant de forma conjunta els mètodes cartogràfics, gràfics i estadístics de descripció o d'anàlisi més apropiats en cada cas. En lloc d'exposar les diferents tècniques per separat com si fossin un fi per si mateixes, la finalitat principal és donar a conèixer els tipus de problemes que analitzen els geògrafs i les formes de resoldre'ls.

Objectius:

- Proporcionar una visió global i integrada de la pràctica del treball geogràfic, amb especial referència a les finalitats, tipus, tècniques, fonts d'informació i instruments de l'anàlisi geogràfica.
- Dotar d'un marc conceptual i metodològic bàsic per a desenvolupar projectes i treballs pràctics d'anàlisi geogràfica.
- Capacitar per a les tasques bàsiques de representació cartogràfica i gràfica, exploració i anàlisi d'informació per a descriure i caracteritzar territoris o processos naturals o humans que tenen lloc en el territori i la seva evolució en el temps.
- Dotar del bagatge metodològic i tècnic necessari, tant per a les assignatures de caire temàtic o regional, com per a les assignatures instrumentals més avançades de tractament i anàlisi d'informació geogràfica.

Continguts

L'assignatura cobreix els diferents aspectes implicats en la realització de projectes o treballs pràctics d'anàlisi geogràfica, organitzats segons la lògica típica del desenvolupament d'un projecte:

- Les bases conceptuals sobre la naturalesa de les anàlisis a realitzar i de la informació a tractar.
- Les bases metodològiques de plantejament, documentació bibliogràfica, disseny operatiu i planificació del projecte.
- La recopilació de les dades, el seu enregistrament i manipulació mitjançant fulls de càlcul, la seva organització mitjançant bases de dades.
- La resolució de necessitats d'exploració de la informació, i de descripció i classificació dels fenòmens estudiats, mitjançant les tècniques de representació cartogràfica, de representació gràfica en forma de diagrames i de descripció i classificació estadística.
- La resolució de necessitats d'avaluació d'hipòtesis i d'anàlisi de relacions mitjançant la introducció de les tècniques d'estadística inferencial bàsica i d'estadística espacial elemental.
- L'elaboració de documents de presentació de resultats, incloent l'elaboració de presentacions electròniques i la publicació en Internet

Bloc 1 L'anàlisi geogràfica. Introducció

- 1 L'ofici de geògraf
- 2 La informació geogràfica
- 3 Les dades geogràfiques
- 4 Metodologia general: Etapes de realització d'un projectes
- 5 Fonts de dades geogràfiques

Bloc 2 Representar, explorar, descriure i classificar.

- 1 La informació espacial bàsica. La posició dels fenòmens en l'espai geogràfic
- 2 La informació qualitativa. Fenòmens caracteritzats per atributs categòrics
- 3 La informació ordinal. Fenòmens caracteritzats per categories ordinals o rànquings
- 4 La informació quantitativa. Fenòmens caracteritzats per atributs quantitius
- 5 Caracterització dels fenòmens i dels llocs. Tècniques de classificació
- 6 Recapitulació. Mètodes de representació i descripció cartogràfics, gràfics i estadístics

Bloc 3 Avaluar hipòtesis, analitzar relacions

- 1 Estadística inferencial bàsica
- 2 Anàlisi estadística de relacions
- 3 Estadística espacial

Bloc 4 Comunicar. Síntesi i expressió de resultats

- 1 Elements de disseny gràfic i cartogràfic
- 2 Presentació de resultats. Documents i mitjans

Metodologia docent

El curs és essencialment pràctic i es desenvolupa a través de la realització d'un conjunt de projectes sobre casos reals de descripció o anàlisi d'un territori o procés territorial, que exemplifiquen els diferents tipus de tasques d'anàlisi geogràfica i de tècniques per a resoldre-les.

La realització completa dels projectes inclou, a més de l'aplicació de les tècniques necessàries per a produir els resultats, la interpretació d'aquests resultats des del punt de vista de la temàtica analitzada, així com la seva presentació en el suport o mitjà que s'indiqui en cada cas.

La realització d'aquests projectes es combina amb l'estudi previ de les unitats del temari, en base als materials del curs disponibles en xarxa, que proporcionen la base metodològica o tècnica necessària per a cada projecte. Els materials a estudiar en cada cas s'indicaran setmanalment. Segons els casos l'estudi dels materials, inclourà a més de la lectura, la discussió a classe i la realització de qüestionaris de revisió o exercicis, especialment en els temes inicials, de caràcter més teòric.

Pràctiques

Les pràctiques de laboratori es desenvoluparan a raó de 3 hores setmanals durant les 28 setmanes d'activitats presencials de què consta l'assignatura.

La finalitat de les pràctiques de laboratori és desenvolupar un conjunt de projectes sobre casos reals de descripció o anàlisi d'un territori o procés territorial, que exemplifiquen els diferents tipus de tasques d'anàlisi geogràfica i de tècniques per a resoldre-les, contemplades en cada unitat del temari.

Els projectes són l'element vertebrador del desenvolupament de cada unitat del temari i tenen com a funció l'aplicació a necessitats reals d'anàlisi de les competències metodològiques i tècniques adquirides per mitjà de la lectura dels apunts i la realització dels exercicis d'aprenentatge, així com el desenvolupament de les habilitats per a la resolució d'aquestes necessitats d'anàlisi mitjançant l'equipament informàtic adequat.

La realització completa dels projectes inclou, a més de l'aplicació de les tècniques necessàries per a produir els resultats, la interpretació d'aquests resultats des del punt de vista de la temàtica analitzada, així com la seva presentació en el suport o mitjà que s'indiqui en cada cas (redacció de l'informe i elaboració dels materials de presentació corresponents de forma individual per part de l'alumne fora de classe).

Avaluació

La realització dels projectes i qüestionaris de revisió dins dels terminis fixats és obligatòria, ja que són imprescindibles per a l'aprenentatge de les matèries essencialment pràctiques de l'assignatura i per al correcte seguiment del curs. Tots els treballs encarregats es retornaran corregits i avaluats dins dels terminis corresponents, per tal que l'alumne pugui conèixer de forma continuada el seu nivell d'aprenentatge i la valoració obtinguda.

En base als projectes, qüestionaris i fóruns de discussió s'obindrà una nota de curs, a raó de 80% per als projectes, 20% per als qüestionaris i exercicis.

La nota de curs s'haurà de validar mitjançant un examen, que comprendrà una part pràctica i un qüestionari, ambdós basats en els temes desenvolupats en els projectes. Per a aprovar l'assignatura s'haurà de superar

necessàriament l'examen.

La nota final de l'assignatura resultarà de les dues qualificacions obtingudes, nota de curs i nota d'examen, de la següent manera:

- Si la nota d'examen és més alta que la nota de curs, serà la nota d'examen.
- Si la nota de curs supera fins a 2 punts la nota d'examen, serà la nota de curs.
- Si la nota de curs supera en més de 2 punts la nota d'examen, serà la nota d'examen.

A fi de distribuir millor la matèria a avaluar, es farà una primera avaluació parcial al final del primer quadrimestre, amb el corresponent examen parcial de validació, basat en els temes desenvolupats fins aleshores. Els alumnes que superin aquesta primera avaluació parcial podran optar per avaluar-se només de les matèries del segon quadrimestre en el moment de l'avaluació final, o bé per avaluar-se del conjunt si volen millorar la nota del primer quadrimestre.

La segona convocatòria adopta els mateixos criteris d'avaluació que la primera convocatòria.

Qualsevol frau en l'autoria dels treballs lliurats o altres pràctiques deshonestes, com plagi, falsificació, còpia en els exàmens, etc., implicarà immediatament el suspens de l'assignatura en la convocatòria corresponent.

Bibliografia i materials específics

Els textos d'estudi bàsics són els Apunts o Materials del curs, disponibles a la pàgina Web de l'assignatura dins del Campus Virtual. Aquests apunts contenen la bibliografia citada i les lectures d'ampliació suggerides pròpies de cada tema o apartat. La lectura dels Materials del curs i la realització dels seus corresponents qüestionaris de revisió és obligatòria.

D'altra banda, per complementar els materials del curs o ampliar l'estudi dels temes de l'assignatura és recomanable disposar d'alguns manuals bàsics d'ús freqüent i consultar quan convingui textos més generals de referència.

Manuals bàsics en castellà sobre representació cartogràfica i estadística bàsica

Cortizo Álvarez, T. (1998) *Los gráficos en geografía*. Gijón: Tria-ka. 174 p.
Gutiérrez Puebla, J.; Rodríguez, Rodríguez V. y Santos Preciado, J.M. (1995) *Técnicas cuantitativas: Estadística básica*. Vilassar de Mar: Oikos-Tau. 239 p.

Manuals bàsics en anglès sobre representació cartogràfica i estadística bàsica

Matthews, H. and Foster, I. (1989) *Geographical Data: Sources, Presentation and Analysis*. Oxford: Oxford University Press. 140 p.
Mitchell, A. (1999) *The ESRI Guide to GIS Analysis. Volume 1: Geographic Patterns and Relationships*. Redlands (California, USA): Environmental Systems Research Institute, Inc. 186 p.
Monmonier, M. (1993) *Mapping It Out: Expository Cartography for the Humanities and Social Sciences*. Chicago (Illinois, USA): The University of Chicago Press. 301 p.
Walford, N (1994) *Geographical Data Analysis*. Chichester (UK): John Wiley & Sons, Ltd. 446 p.

Textos de referència o d'ampliació

Representació cartogràfica:

Robinson, A.H.; Morrison, J.L.; Muehrcke, P.C.; Kimerling, A.J. and Guptill, S.C. (1995) *Elements of Cartography*, 6th edition. New York (USA): John Wiley & Sons, Inc. 674 p.
Robinson, A.H. et al. (1987) *Elementos de Cartografía*, 1ª edició en castellà. Barcelona: Editorial Omega. 600 p.

Estadística bàsica:

Ebdon, D. (1982) *Estadística para geógrafos*. Vilassar de Mar: Oikos-Tau. 354 p.

Anàlisi espacial:

Unwin, D. (1981) *Introductory spatial analysis*. London (UK): Methuen. 212 p.

Metodología de recerca:

Leedy, P.E. (1997) *Practical Research: Planning and Design*, 6th edition. Upper Saddle River (New Jersey, USA): Prentice Hall. 313 p.

Sierra Bravo, R. (1988) *Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios*. Madrid: Editorial Paraninfo. 709 p.